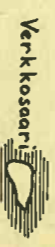
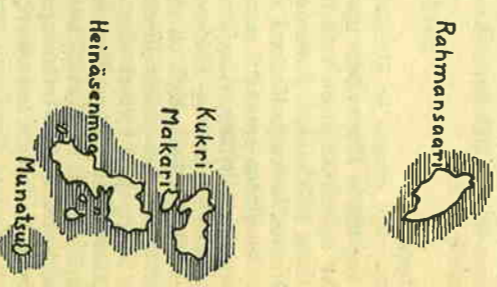
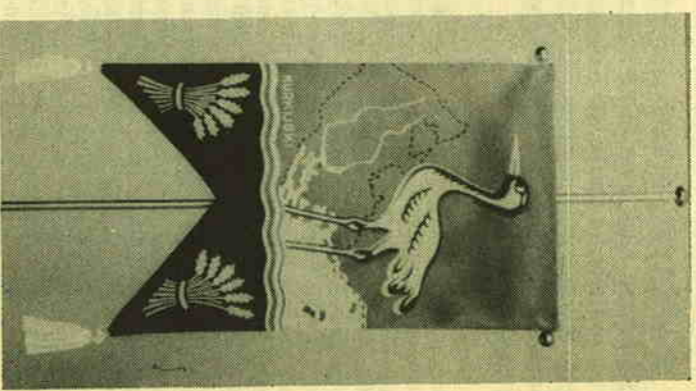
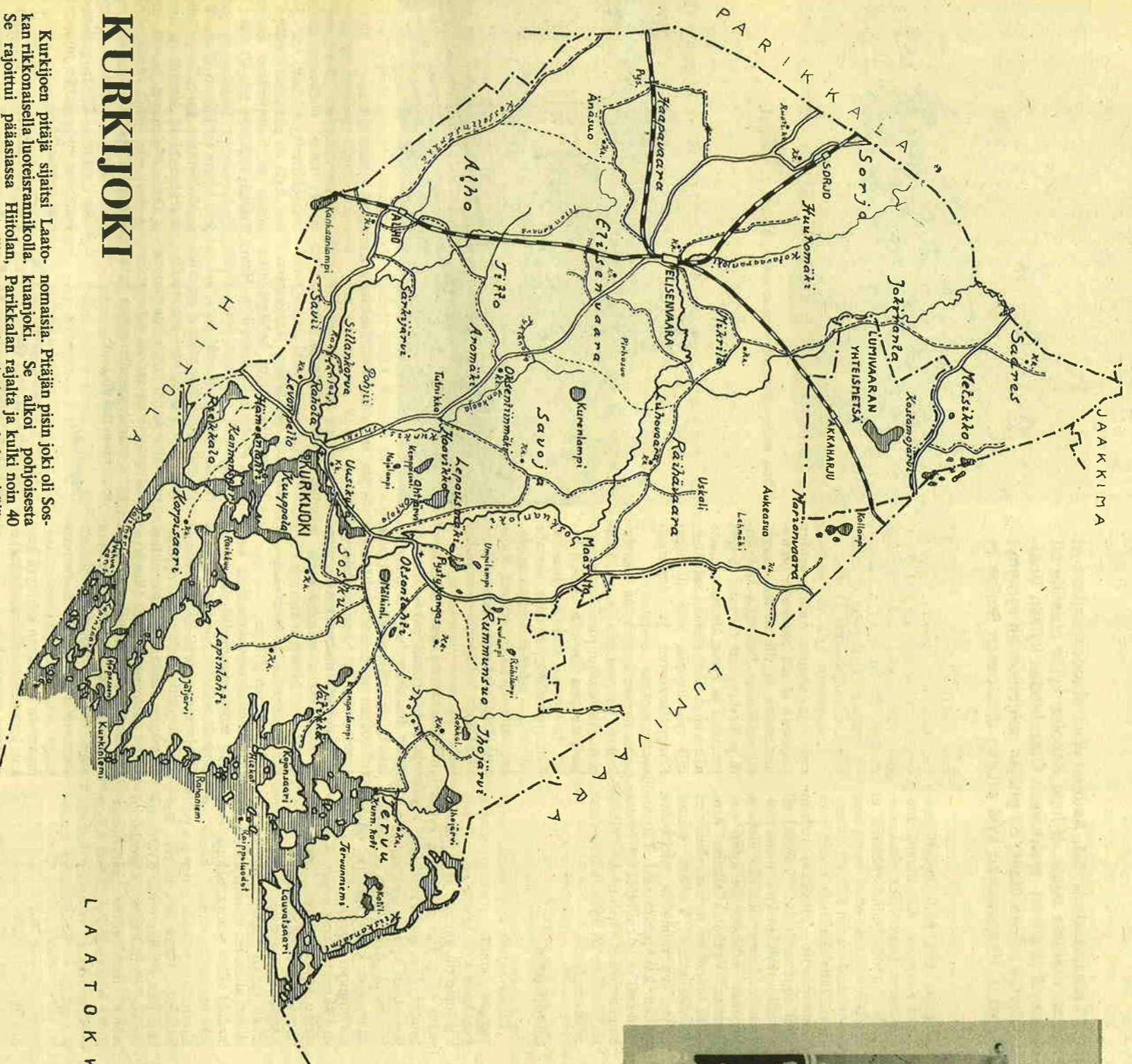

Pitäjä pitäjältä

KURKIJOKI

KURKIJOKI

Kurkijoen pitäjää sijaitti Laaton rikkonaisella luoteisrannikolla. Se rajoittui pääosassa Hiitolan, Partikkalan ja Lumivaaran pitäjään, mutta kosketti pohjoisimmassa kohdassaan Iijoen vältyksellä myös Jaakkiman pitäjää. Evakkoon lähdetessä pitäjän asukasluku oli noin 10,000 henkeä, joista noin 60 ruotsinkielisiä. Ortodoksisista uskontoa tunnustavia oli asukkaista noin 350.

Pitäjän pohjoisosat olivat tasais- ja harvinaisista muodostunutta maastoa, jossa laajat suot antoivat vaihtelua kaunniiden harjujen ja kangasmetstien maisemaan. Pohjoisesta pitäjän länsiosaa pitkin kulki pitempi harjuselänne kaakkoon Hiitolan rajan suunnaisena ja toisen samanlainen pitäjän itäosassa, jossa se Parikkalan ja Lumivaaran puolella alkavana kulki Marianvaaran kylän kautta Laatokan rantaan saakka. Varsinkin nämä itäosien pitkulampien koristamia.

Laatokan rannikko oli satojen saarten ja pitkien kapelden lähtien rikkomaa mäkimäätä. Avokalliot ja jyrkät ns. ruttavuoret sekä mäki-erien välillä olevat peltoaukeamat olivat rannikon maisemille luontee-

nomaisia. Pitäjän pisin joki oli Soskuanjoki. Se alkoi pohjoisesta Partikkalan rajalta ja kulki noin 40 kilometrin pituisena koko pitäjän läpi.

Luonto oli vaihtelevine mäki- ja kasvillismaastonine kaunista ja kauniita maastoineen. Lehmus ja vaahtera olivat melko yleisiä, tammi ja kynsihaavinaisempia. Kurkijoki kuului naapuripitäjiensä kanssa seutuun, jossa sinivuokko oli varsin yleinen ja runsaasti esiintyvä. Kangasvuokkoakin. Valkovuokkoa oli sen sijaan runsaamminkin vain pitäjän keskikohdilla. Laatokan uikosareet monine pohjoisine jäänoskasveineen ja pesivine merimetsoikantoinneen olivat pitäjän arvokas ja ainutlaatuinen luonnon kokonaisuus.

Kurkijoen pitäjän asutus oli hyvin vanhaa. Monet muinaisjoudot, erittäinkin rannikkoalueelta, monet hinnavuoret, vanhat kalnistot, luostarien ja muinaisten kirkkojen paikat, olivat todistena eri aikakausien asutuksesta. Rannikkoseudut olivat vilkkaan kaupankäynnin keskuspaikkoina ns. Pietarin kaupan aikoina. Siihen aikaan Lopotti eli kauppaylä oli tärkeä satama.

Sortavalan ja myhemmin Eiseväaran — Savonlinnan rautateiden rakentamisen jälkeen tuli Eiseväaran asemasta tärkeitä liikeliiketoimintaa, jonka merkitys kasvoi nopeasti Pietarin kauppan loputtua. Lappeenrannan Eiseväaran asema kehityksensä huipentuman. Sittä oli tullut neljän Laatokan-Karjalan pääradan risteysasema. Lopotti säilyi edelleen pitäjän hallinnollisena keskuksena, mutta sen merkitys taantui.

Pitäjässä oli 18 kansakoulua ja 17 koulupiiriä. Uno Cygnauksen olekseli Kurkijoen Tervon kylässä lienee jouduttanut kansakoulujen perustamista pitäjään, sillä v. 1870 eli neljä vuotta kansakoululaitosta koskevan lain vahvistamisen jälkeen perustettiin Lopottiin eli Kurkijoen koulu. Kurkijoki oli myös maatalouskoulujen pitäjä. Kirkon-

kylässä toimi Kurkijoen maamiesopisto. Sen yhteydessä oli kaksivuotinen käytännöllis-tietopuolinen karjanhoitokoulu ja yksivuotinen hevoshoitokoulu. Eiseväarassa oli maanviljelyskoulu sekä yksivuotinen käytännöllis-tietopuolinen karjanhoitokoulu. Eiseväarassa toimi myös yhteiskoulu, jossa kävi runsaasti lähipitäjien lapsia. Oihvathan lähimmät yhtiöistön johtivat oppikoulu Sortavalassa ja Kätkälässä.

Seurakunnallinen elämä oli vilkasta. Uskonnon tiedon lisäksi oli rippikoulussa opittava soitinmaan virsiä viskanteleella. Kirkkoluola pidettiin kunniaassa. Jo pyhäkoulussa opittiin virsilauluja. Luterilainen kirkko kohosi päätiedon risteysessä kalliolla. Ortodoksinen väestö sai v. 1933 oman kirkon. Taivaaseenastumisen kirkon.

Kurkijoki kuului samannimiseen kihlakuntaan ja tuomiokunnan senkä oli Viipurin lääninhallituksen alainen. Nimenspitiiristä käsitettiin mannerpitäjän lisäksi myös Laaton Mokenikö ja Vossina kuuluvat vain hallinnollisesti pitäjään.

Kirkkohallinnollisesti kuuluvat Kurkijoen ja lähympäristön seurakunnat Kurkijoen rovastikuntaan, joka oli Viipurin hiippakunnan alainen. Ortodoksinen väestö kuului taas Turvalan seurakuntaan ja Karjalan hiippakunnan alaisuuteen.

Kurkijoki oli viljapitäjä. Pellot olivat viljavaa ja suurelta osalta muinaista merepohyaa. Ne käsittivät lähes neljäsosan pitäjän maapinta-alasta. Peltoa oli 12,611 ha ja metsää 34,470 ha. Pitäjän koko pinta-ala oli 537 neliokilometriä.